

Den laddade
Fritänkaren

Nr. 184 Februari 2010

Adertonde årgångens tredje nummer.

Innehåll i detta nummer:

Filmfloden	2
Verdis populäraste operor	4
Gabriela Monteros fantastiska gudagåva	6
Anna Politkovskajas testamente	7
Utrotningshotad minoritet	8
Vulkanprojektets fullbord	9
Kalender, februari 2010	10
Resan trots allt, del 8 : <i>Toleransfrågan</i>	10
Rekordresan, del 3: <i>Utmaningar och frestelser, ödesutmaningar etc.</i>	12
Resan till Phuktar, del 5 : <i>Zanskarproblem</i>	13
Nya lektioner i Zanskar, del 15: <i>Alchi – och sedan?</i>	15
Den lugna stormresan, del 13: <i>Varmt välkomnande i Pelling</i>	16
Min vän Ahasverus, del 95 : <i>Madame Blavatsky</i>	18

Fritänkaren ägnar sig mest åt litteratur, musik, film, politik, filosofi, religion och resor men även åt annat. Den är inte på något sätt anknuten eller ansluten till någon ideologi eller åskådning av vad slag det vara månne, utan tar tvärtom avstånd från varje institution som kräver okritisk underkastelse, och är helt oberoende humanistisk.

Beteckningen *Fritänkare* är ursprungligen tysk och står för person som i religiösa och ideologiska frågor inte erkänner någon auktoritet och därför är kritisk och avståndstagande mot alla religiösa och ideologiska institutioner och framför allt deras eventuella dogmatik.

Redaktion : C. Lanciai, Ankargatan 2 A, 414 61 Göteborg, tel. 031-247887.

Postgiro : 621 39 94 – 4 ("Fritänkaren", C. Lanciai)

Årsprenumeration: 250 kr (även i Danmark och Norge; i Euroland: 30 Euro)

Tvåårsprenumeration : 350 kr (40 Euro)

Avgifterna har inte höjts på över 7 år.

I Finland kan avgifter insättas på *Aktia bank*, kontonummer 405510-667802 (avgiftsfritt).
IBAN-nummer för folk som eventuellt vill betala prenumeration även från annat utland:

SE37 5000 0000 0500 7297 2165

Bic-code: ESSESESS

Redaktionsslut för detta nummer : 2.2.2010

Copyright © C. Lanciai med medarbetare

Letnany 208

Det nästsenaste numret av *Fritänkaren* finns numera alltid tillgängligt på nätet jämte andra skrifter:

www.fritenkaren.se

<http://hem.fyristorg.com/aurelio>

e-post-adress : clanciai@yahoo.co.uk

WSN 1652-0122

Filmfloden

Göteborgs 33-e Filmfestival har dragit i gång för fullt och har fler lovande filmer än någonsin att bjuda på, bland annat nya filmer av regissörer som Carlos Saura, Andrzej Wajda, Alejandro Amenábar och Margarethe von Trotta, medan en av fjolårets filmer, Kathryn Bigelows *"The Hurt Locker"* till vår stora förvåning lyckats ta sig ända fram till Oscarsgalan som en lika mycket nominerad film som *"Avatar"*, filmen som alla talar om och alla går och ser med olika grader av hänryckning som resultat, som vi inte har sett ännu men ämnar uppleva. Någoting måste man ju ha kvar.

Ännu har vi inte gått igenom hela Filmfestivalen, varför några filmer sparas till nästa nummer, då vi sett alldeles tillräckligt mycket intressant för att det skall räcka för närvarande.

Den tveklöst intressantaste och vackraste var Alejandro Amenábars utomordentliga filmatisering av den sanna historien om Hypatia, bibliotekarien i Alexandria, som lynchades ihjäl av en kristen pöbel på 300-talet för att hon vägrade bli kristen. Amenábar har tydligt lagt ner hela sin själ i denna förtrollande skildring av en helt annan värld, där återskapandet av antikens Alexandria dominerar hela föreställningen fullständigt. Naturligtvis har han fabulerat en del och kryddat det lilla man vet om bibliotekariens öde med hela banketter av kryddor och romantiska ingredienser, vilket inte skämmer filmen, och Hypatias personlighet bara framhävs därav desto bättre i all sin lysande integritet för alla tider. Denna film kommer att komma upp på biograferna och rekommenderas varmt för dess tidlösa budskap om toleransens nödvändighet som måste komma all vilseledd fanatism på skam genom sin blotta sanning och ödmjukhet. Filmen heter *"Agora"*, som ju betyder torg – det mesta av handlingen i filmen äger rum ute på Alexandrias offentliga marknad, som är livligt återgiven i all sin etniska mångfald.

En annan historisk film är *"Vision"* om Hildegard av Bingen i Rhenlandet på 1100-talet, som framstått som en ikon under de senaste 20 åren främst för sina musikaliska insatser. Hon upptäckte som den första att musiken kan ha helande egenskaper, då den främst påverkar själen och stimulerar denna till att hela kroppen. Då hon även för övrigt var framstående inom medeltida läkarvetenskap med framför ingående kännedom om medicinska örter var hon mycket aktiv som musikkapare och är tillsammans med Perotinus i Notre Dame i Paris den västerländska seriösa musikens egentliga inledare. Tyvärr kommer väldigt litet av detta fram i filmen, som fastän utomordentligt stilren och välgjord mest handlar om uppslitande maktstrider inom de västtyska klostren.

Andrzej Wajdas nya film heter *"Tatarak"* eller på engelska *"Sweet Rush"*, då intrigen koncentreras kring en speciell sorts frodig vass som växer vid Weichsels stränder en bit från Warszawa. Filmen handlar om en filminspelning, Wajda är själv med, och en mycket stor del av filmen upptas av huvudskådespelerskans oändliga sorgemonolog över en förlorad vän, som avlidit plötsligt. Hela filmen är som en requiemmässa. Snart inser man att döden är huvudpersonen. I den film som spelas in spelar hon en mogen kvinna som är döende i cancer utan att hon själv vet om det, då hennes man, som är cancerläkare, inte velat berätta det för henne. Det är när våren är som vackrast, hon går och badar, och vid floden upplever hon en kort ny sorts kärlekslycka med en ung man, som hon tillfälligt blivit bekant med och som har problem med sin flickvän. Där kulminerar dramat plötsligt och chockartat, varken publiken eller aktörerna i filminspelningen kan fatta vad som händer som ingen kunnat räkna med, och regissörens avsikt med filmen är tydligen att nästan dokumentärt påvisa dödens ständiga närhet i livet i dess yttersta chockverkan som det mest oberäkneliga som finns. Som alla Wajdas filmer är den skickligt gjord i all sin enkelhet och manar till djupgående eftertanke.

En annan sådan dödsfilm var Jane Campions bedårande nya film *"Bright Star"* om paret John Keats och hans älskade Fanny Brawne. Vi har inte sett en film av henne på årtal, då det var svårt att förlåta henne för den gräsliga *"Holy Smoke"*, men här är hon

åter övertygande som sig själv och som regissör. Keats öde och omständigheter har fångats på ett fullkomligt betagande sätt, och karaktäriseringarna är mästerliga. Bäst är tyvärr skådespelaren som spelar skurken Brown, poetvännen som lägger beslag på Keats och isolerar honom för att slutligen svika honom mer än någon annan. Men scenerna är så finkänsligt och utsökt konstmässigt utförda, att man aldrig kan glömma dem. Detta är en film som man gärna vill se om vid något tillfälle.

Motsatsen är Guy Ritchies bländande virtuosnummer ”*Sherlock Holmes*”, senaste versionen, ett makalöst fyrverkeri av *action* i kubik från slutet av 1800-talet. Detta är en fullständigt oortodox Sherlock Holmes-föreställning, doktor Watson (spelad av Jude Law) är tämligen brutaliserad, och Sherlock Holmes själv uppträder som karatemästare. I början blir man ängslig över handlingen – den är väl ockult för att stämma överens med Sherlock Holmes och doktor Watsons vetenskapliga tillvägagångssätt, men allt får sin fullständigt logiska förklaring, ingenting lämnas åt slumpen, manuset är fullständigt troget alla Conan Doyles riktlinjer och vetenskapliga logik trots allt, och finalen uppe i det under konstruktion varande *Tower Bridge* hade inte ens Hitchcock kunnat drömma om. Professor Moriarty är naturligtvis med som spindeln som väver nätet, men man får aldrig se honom – filmen slutar med ett halvt löfte om en fortsättning. Gärna det.

Under julen visades en annan ny utsökt filmatisering av ”*Tess of the D’Urbervilles*” i fyra delar, makalöst realistiskt återgiven från den fattiga engelska landsbygden, i all sin smärtsamhet oändligt gripande och vacker. Den senaste filmatiseringen var Polanskis med Nastassia Kinski, men denna var mycket mera genomgripande.

”Den svarta nejlikan” var en svensk film om dock på engelska med Michael Nyqvist i huvudrollen som Harald Edenstam, en modern Raoul Wallenberg som i Chile under militärkuppens tid 1973 lyckades upprepa Raoul Wallenbergs heroiska humanitära insatser, så att 50,000-tals chilenska flyktingar fann sin väg till Sverige, där de flesta av dem är kvar än. Filmen var bättre än sitt rykte, och Michael Nyqvist gör sin roll väl utan överdrifter. Harald Edenstam var en försvunnen diplomat som föredrog att agera utan åthävor, varför resultatet blev desto mera framgångsrika. Filmen slutar med en äkta intervju med honom själv, vilket framhäver hela filmens ambition att vara närmast dokumentär. Få känner till historien, allra minst i Sverige, varför denna film bör visas mera.

Den märkligaste filmen var väl dock den flamländska ”Mördare utan minne”, på flamländska ”*Der Zaak Alzheimers*”, alltså egentligen ”Alzheimerfallet”, om en gammal torped som sänds för att likvidera några obekväma personer men vänder sin pistol mot sina uppdragsgivare. Detta är en ytterst fascinerande thriller med ständigt överraskande vändningar, och gestaltningen av den gamle torpeden och hans öde, som genom traumatiska upplevelser som barn genom övergrepp från föräldrarna hamnat utanför samhället från början, är oändligt gripande i all sin ständigt tilltagande tragik. Det är pedofilhärvornas Belgien det handlar om, och redan inledningsscenen anger tonen, när en polis uppträder som kund hos en far som är hallick för sin dotter för att sätta fast honom, och operationen går snett. Det är sedan den polisen som leder spaningarna efter seriemördaren, som först så småningom visar sig vara på polisens sida. Torpedens försvar inför polisen för sina brott är: ”Ni är för långsamma!” Om han inte satt i gång sin mordkampanj hade antagligen alla de högt uppsatta skurkarna inte bara fortsatt gå fria utan även fortsatt hallickverksamheten med barn. Till allt detta kommer dessutom att filmen är ytterst känsligt gjord. Det hör till saken att den gamle torpeden lider av begynnande Alzheimer.

Slutligen ett makalöst fyrverkeri från Australien, en ny filmatisering av ”*Peter Pan*” med virtuost skådespeleri hela vägen av idel okända aktörer – barnens pedantiske far och kapten Krok spelas av samma skådespelare. Det är jublande fyrverkeri med sagolik *action* hela vägen, så att man om vartannat gapskrattar och biter i naglarna. Den högt uppskrivade fantasin med alla de fantastiska effekterna trotsar all beskrivning – detta är bättre än Walt Disney. Peter Pan själv, en helt ung pojke, är just så skälmsk och

samtidigt så barnslig och fullmogen i all sin lillgamla pojkaktighet som han skall vara, och alla tre barnen är underbara. Det märks hela vägen hur sagolikt roligt de alla har haft som spelat med i och gjort filmen.

Verdis populäraste operor

Ingen opera av Verdi har blivit så hånad, parodierad och förlöjligad som "Trubaduren", men samtidigt har ingen opera av honom varit så länge hans allra populäraste. Som god tvåa i denna statistik kommer den lika passionerade "Ödets makt", som också är en genuint spansk historia dominerad av passioner som går över alla gränser i oresonlighet och förryckthet. Vad har då dessa båda operor gemensamt, som gjort dem så omåttligt populära, att de måste anses stå i en klass för sig av Verdis ändå 24 mycket kvalitativa operor?

Det är framför allt här i Norden man har haft svårt för "absurditeterna" i "Trubaduren" och gjort oräkneliga löjliga studentspex av den bara för att framhäva hur löjliga dess intriger och karaktärer verkligen är, som för att envist håna den till torgs utan att någonsin bli klara därmed, ty faktum återstår, att man aldrig riktigt har lyckats. Det problem som publik i framför allt nordiska och nordeuropeiska länder haft med "Trubaduren" är att de aldrig egentligen riktigt kunnat förstå den.

Dess centralgestalt är den mångprövade och ökända zigenerskan Azucena, som tydligen har en son som är operans titelroll, en trubadur som inte kan annat och inte gör annat än spelar och sjunger på sin harpa. Men det är något mysterium med denna moderliga zigenerska som inte ens hennes son riktigt kan begripa sig på. Hon bär på ett förfärligt trauma i sitt förflutna, när hennes egen mor brändes som häxa, och detta öppna sår i hennes själ och hjärta har hon en gång försökt hämnas och som det verkar framgångsrikt, när hon lyckades bortröva de skyldigas spåde lille son och kasta honom på bålet när hennes mor brändes. Men det var något som gick fel och som hon aldrig riktigt kan komma över och som vållar henne ständig oro för alltid. Hon gömmer på en förfärlig hemlighet, och först under den långa vidlyftiga operans gång kommer det småningom fram, att hon kastade fel barn på elden – det var sin egen son, som hon i den paniska upprördheten kastade på bålet i stället för det bortrövade barnet, så att hämnden blev en fullständigt katastrofal baktändning, som ju hämnd ofta blir.

Men formellt är allt detta en sidointrig. Huvudintrigen är ett flammande triangeldrama mellan trubaduren, hans älskade och hans rival, den mäktige greve Luna, som bär ansvaret för hans familjs olycka, då han är av den grevliga familj som brände hans mormor på bålet. Leonora, som de båda älskar och slåss om, älskar trubaduren och verkar anmärkningsvärt ljum och likgiltig inför den mäktige och rike greve Luna, som därför bara ansätter henne desto hårdare. Det blir krig, och de båda rivalerna slåss på motsatta sidor, medan den olyckliga Leonora, som aldrig kan få den hon verkligen älskar och inte blir fri från den påstridiga greven, går i kloster, som olyckliga älskade damer i latinska operor alltid gör. Vid ett tillfälle har trubaduren grevens liv i sin hand – men skonar honom utan att själv förstå varför. Vid ett annat tillfälle verkar han äntligen vinna Leonora, men då tillfångatar den hemske greven hans moder zigenerskan, och bara för att befria henne, som han tror att är hans mor, offerar han sig – och kommer i grevens våld. Denne tvekar inte inför att offra trubaduren. I triumf ordnar han med trubadurens avrättning, och när det inte finns någon återvändo mer, så avslöjar den gamla zigenerskan för greve Luna: "Det var din bror." Hon hade alltså i misstag offerat sitt eget barn på sin moders häxbål men uppfostrat fiendebarnet som sitt eget, som sedan fiendeläget i misstag avrättar...

En gruvlig historia, minsann, men hur romantisk och passionerad som helst, och det är väl detta element som nordbor har svårt för att svälja, då de är för kallsinniga och snusförnuftiga för att fatta en mentalitet där känslorna så totalt tar överhanden att allt

vett fullkomligt far sin kos. Men det är snarare sådant material som då i stället giver stoff till desto större och mer outslitliga operor, medan motsatsen aldrig skulle gå hem hos någon operapublik alls.

Intrigen i "Ödets makt" skulle ha kunnat vara skriven av samma diktare men är det inte alls, fastän de är så påfallande själsligt befryndade både till karaktärerna och handlingen och känslorna. Skillnaden är att här finns ingen zigenerska, medan dock triangeldramat är det samma, och även här går den olyckliga älskade, som även här heter Leonora, i kloster så till den grad, att hon helt stänger in sig och isolerar sig i en eremitgrotta där ingen ges tillträde. Ändå lyckas hennes båda rivaler kriga ihjäl sig inför hennes omedelbara närhet.

Här är dock operans problem en samvetsfråga. När älskaren Don Alvaro skall röva bort sin älskade Leonora råkar fadern komma emellan och överraska dem, och i det bråk som uppstår råkar en fallen pistol avfyra sig och ta livet av fadern, utan att någon haft någon tanke åt det hållet. Han omkommer alltså genom en fullkomlig olyckshändelse, vilket dock sonen/brodern Carlo lika litet som hans syster Leonora någonsin kan komma över. Han anser att faderns död är älskarens fel, varför han till varje pris måste ta ut en gruvlig hämnd på denne intill sin egen död om så skulle behövas, medan Leonora, stackarn, själv känner sig skyldig. Det är därför hon går i kloster.

Av förtvivlan tar Don Alvaro värvning i armén, och under krigets gång råkar han och Carlo mötas igen men som bästa vänner – den ena räddar livet på den andre, och de svär fosterbrödraskap. Naturligtvis får Carlo en dag reda på att soldaten han räddat livet på är hans livs dödsfiende, varför han jublar när han ser sina utsikter att ändå en dag lyckas utkräva fullständig hämnd kunna genomföras.

Det går som det går, och naturligtvis blir allt bara katastrof som ständigt förvärras, medan operan bara blir skönare och skönare. Det har dessa båda operor också gemensamt, att de med sina passionerade intriger lyckats inspirera Verdi till att frambringa sin mest eldiga och bedårande musik. Melodierna i dessa båda operor är överväldigande rikliga och trollbindande, de innehåller arior som man alltid bara måste återvända till, och den senare, "Ödets makt", bjuder dessutom på folklivsskildringar av sådan charm och musikalisk snillrikhet, (han har i denna dystra opera faktiskt lyckats pressa in några utomordentligt uppslupna och glada komedier, varför "Ödets makt" nästan framstår som hans enda riktigt glada opera före "Falstaff",) att denna opera särskilt på landsbygden i Italien uppnått en popularitet som ingen annan Verdiopera och som står sig ännu idag. Man kan ställa sig frågande inför intrigernas extrema natur för att inte tala om passionernas och den irrationella förvirringens, men man kan inte ifrågasätta musiken. Båda dessa står sig mer än väl i jämhöjd med alla Verdis främsta mästerverk, "Rigoletto", "La Traviata", "Aida" och "Requiem". Det är inget snack om den saken.

Den stora avdelaren i Verdis operaproduktion är "La traviata", som kan sägas utgöra kulmen på hans mästerskaps utveckling inom den rent klassiska melodiska lyrikens område. Efter "La traviata" börjar han utveckla andra möjligheter, "I vespri siciliani" är hans första "svåra" opera som ställer högre krav på publik och lyssnare än bara njutningsförmåga, och melodiken börjar plötsligt inte längre vara så självklar. I varje opera sedan går han ett steg längre för att kulminera i "Don Carlo", som knappast längre har kvar en enda riktig aria. Melodiken finns kvar men helt anpassad efter texten – äntligen har Verdi funnit librettoförfattare som kan uppfylla hans krav på vettigt arbetsmaterial, som tillfredsställer framför allt hans krav på dramatik i dialogen.

Librettot till "Don Carlo" har väldigt litet kvar av Schiller fastän det nästan enbart bygger på Schillers mästerverk. De två avgörande förändringarna är, att Verdis libretto är helt avintellektualiserat och har helt skrotat den förhatlige och omöjliga karaktären hertigen av Alba – som bekant skrotade Verdi honom redan i den första Parisoperan "I vespri siciliani". I stället är dramatiken starkt kryddad med kärleksintriger och deras

passionerade pathos och högt uppdriven operasentimentalitet, som dock för en gångs skull inte alls skämmer storyn. Man kan rentav se denna libretto som en vidareutveckling av Schillers drama. Man har fått med en inledningsakt som helt saknas hos Schiller, ett förspel från Fontainebleau innan Elisabeth av Valois blir gift med Filip och ännu är trolovad med Carlos. Carlos och Elisabeths kärleksförhållande blir sedan operans ledande intrig, vid ett tillfälle uppmuntrar Elisabeth rentav Carlos att ta livet av sin far – något sådant kunde Schiller aldrig ha drömt om. Hos Schiller är den ledande intrigen markisen Posas frihetspathos, som visserligen finns kvar här men som subordinerad intrig. Däremot får Posa här en värdig och rättmätig utdragen dödsscen, medan Schiller (desto effektivare) bara levererar chocken av hans död.

Mest frappant är dock att Verdi här bjuder på ett helt nytt tonspråk, som inte liknar något i alla hans tidigare operor. Äntligen har han en text som verkligen inspirerar honom, varför han tar ut varje strof till musikaliskt maximum och finner det värt att helt anpassa musiken efter texten. Det brukade vara tvärtom. Resultatet blir Verdis mest helgjutna musikdrama hittills, där texten och musiken inte kan bli bättre förenade.

Och inte nog med det. Dramat överraskar med en avslutande knalleffekt, som är det sista man kunde ha väntat sig. I Schillers drama (som i historien) omhändertas Don Carlos slutligen av inkvisitionsmyndigheterna, men Verdi bjuder på en bättre *deus ex machina* som ställer hela den världsliga och kyrkliga makten åt sidan. Detta är ett snilledrag, och hur ohistoriskt det än är så kunde det dock inte ha varit mera lyckat.

Gabriela Monteros fantastiska gudagåva

Gabriela Montero från Venezuela är inte bara en kvalificerad pianist, som i stort sett kan spela vad som helst inom den internationella tidlösa konsertrepertoaren, utan vad mera är, hon är något så unikt som en spontan improvisatör. Det är bara i undantagsfall under de senaste hundra åren som pianister har haft den förmågan, att kunna improvisera spontant så att det låter som fulländade kompositioner i sin egen rätt, Ferruccio Busoni kunde det liksom Wilhelm Kempff, Janos Solyom och några till, men maken till Gabriela Monteros färdighet i detta avseende har man aldrig ens hört talas om, då den är något alldeles oerhört.

Hon ber medlemmar av publiken att ge henne något tema, det kan vara vad som helst från en operaaria till den töntigaste barnvisa eller slagdänga, och hon gör ny musik av det. Ur "Sången till livet" ur "Tosca" trollade hon fram en hel Chopinballad fullständigt spontant; och till saken hör att man inte längre känner igen de melodier eller teman hon grundar sina improvisationer på, utan hon gör om dem till alldeles nya verk, som alltså uppstår ur intet av en ren impuls, så att man som publik faktiskt får bevittna det konstnärliga skapandet i sin renaste och nästan fullkomligaste form. Inte ett fel kunde spåras i de improvisationer hon bjöd på, harmonierna var perfekta hela vägen vilka halsbrytande modulationer hon än växlade in på under vägen, inte en ton var fel eller falsk hur virtuost och storvulet hennes nya stycke än utvecklade sig, och inte ens någon brist i formen kunde spåras. Av vilken banal melodi som helst kunde hon improvisera fram en fullödig Chopinballad.

Det enda beklagliga var att dessa nya skapelser alltså var tillfälliga – de trollades bara fram i stunden för att omedelbart försvinna utan ett spår. Vi har visserligen den filmade dokumentationen, och kanske man genom digital teknik numera i efterhand kan rekonstruera exakt vilka toner och tangenter som användes i frambringandet av dessa nya stycken och i vilken ordning och tempo, men knappast dynamik. Och det var hennes glädje att kunna bjuda på detta, att förevisa skapandets process precis när den äger rum och sålunda ta med en hel publik i kanske den yttersta salighet som livet kan ha att erbjuda – själva kreativiteten.

Anna Politkovskajas testamente

Hennes bok "Putins Ryssland" skrevs inför hans andra ämbetsperiod 2004, när det andra utrotningskriget mot Tjetjenien redan hållit på i fem år. Den har knappast kommit ut i Ryssland, där den kanske kunnat cirkulera på underjordisk väg genom det gamla beprövade "samizdat"-systemet genom mångfaldigande genom stencilering och kopiering, som man lärde sig att göra redan under Stalintiden, som blev den bestående tryckfrihetskloakventilen under hela kommunismen, (de flesta av Solsjenitsyns böcker spreds på det sättet,) och som man dess värre ser sig tvungen att återgå till under Putin. Vad han har gjort är nämligen att återupprätta den ryska enpartistaten, som om den inte redan åstadkommit tillräckligt mycket elände under Lenin, Stalin, Chrusjtjov och Bresnjev.

Politkovskaja är ingenting annat än en renodlad journalist som hela tiden går rakt på sak med kompromisslöst sikte på sanningen, som hon aldrig ryggar tillbaka för att klargöra och noggrant dokumentera. Mer och klarare än någon annan insåg hon att det andra tjetjenienkriget ingenting annat var än en politisk fint för att stärka centralmakten genom att utmåla alla tjetjener som terrorister (ofta genom betänkliga terrordåd som från början misstänktes härröra från Putin själv bara för att misstänkliggöra tjetjener och skaffa fram en orsak till krig mot ett redan sönderbombat folk) för att "nödvändiggöra" ett regelrätt krig som politiskt kuppmedel till att "sammangjuta" nationen i ett korståg som alla måste vara med om – annars var man terrorist själv. Det hör till saken att de i väst som mest beundrade och uppmuntrade Putin i hans politiska enväldshärskarlater var Silvio Berlusconi och George W. Bush. Som historien intill tjatighet ständigt påmint oss om är avvägbringandet av krig det vanligaste sättet för diktatorer att försäkra sig om sin diktatoriska makt och tysta och utmanövrera oppositionen.

Följden därav är dock att Ryssland blivit fullständigt korrumpert igen. Under Gorbatsjov och Jeltsin fanns det hopp för Ryssland om att kunna ta sig ut ur den klämman trots allt genom upprättandet av en fungerande demokrati, men det hoppet har begravts av Putin och hans nya statssystem, som helt enkelt är en ren maffiastat, där alla pengar och all makt ligger hos de rikaste oligarkerna som leder det enda partiet med nyckelpositioner över hela landet, en sjundedel av jordens yta, medan folket får frysa ihjäl, svälta ihjäl eller (som Tjetjenien) bombas ihjäl. Politkovskaja gör denna situation mer än övertydlig genom sina raka reportage om autentiska öden i Putins Ryssland från helt vanliga människor till medlemmar av maffian och ända ner till de mest förstörda livet i det helt självdestruktiva militärlivet, där människovärdet kanske är som lägst i hela Ryssland, som om det inte var lågt nog redan för alla ryssar som inte hör till maffiaeliten.

Särskilt uppskakande och aktualiserad blir Politkovskajas bok genom det faktum att hon själv blev mördad på Putins själva födelsedag av denna maffia, övertydligt som en födelsedagspresent till honom. Det var inte han som dödade henne. Det kan ingen anklaga honom för, men det var det system som han själv infört och etablerat i Ryssland för undertryckande, tystande och avlägsnande av alla kritiska röster och all opposition.

Ryssland har låtit sig luras av Putin och låtit sig invaggas i den falska illusionen om "den starka statens" säkerhet, som folket godtroget köpt av ren slentrian i hopp om någon möjlighet till skälig förnöjsamhet i tillit till "den starka maktens" trygghet och övertygande försäkringar om att "vi skall ta hand om er". Och sedan den kuppen lyckades har Putins nya enpartistat huvudsakligen bemödat sig om att hindra folk från att vakna upp till verkligheten av den reella terrorstat som råder.

Finns det då inget hopp för Ryssland? Bara om demokratin räddas genom att en opposition åter får leva. Som det är nu kvävs Ryssland av sin egen självdestruktivitet genom den enpartistat som återinförts och som redan 1917-1989 var ensidigt och fullständigt självdestruktiv med mest oskyldiga som offer. Paradoxalt nog är Rysslands enda fungerande opposition det gamla kommunistpartiet lett av den gamle Zjuganov,

och i dagens läge ser det inte bättre ut än att återinförandet av kommunistisk planekonomi med eliminering av alla möjligheter för en kapitalistmaffia skulle framstå som ett bättre alternativ än dagens totala rättslöshet, politiska hänsynslöshet och fullständigt tygellösa självsvåld hos den regerande våldsmaffian.

Utrotningshotad minoritet

Det har den varit under hela förra seklet
under ständig krympning och resignation,
men den har ej tidigare gett upp hoppet
som nu fler och fler tycks göra:
blott en tiondel för tjugo år sen
men idag en tredjedel
tror ej mer på en framtid för oss finlandssvenskar,
fastän vi förblir konstanta numerärt.
Mest har vi jämfört oss med Islands folk
av samma storlek ungefär och lika litterära,
men de har ej haft över sig en tryckande majoritet
som mer och mer framhåvt sin överväldigande dominans.
Vad vill ni med oss, finnar?
Vill ni att vi skall försvinna?
Aldrig har vi varit populära för förfinskningen
men snarare tacksamma som objekt
för trakassering av utbölingar som sticker av
och som är alltför få för att förmå försvara sig
allt medan lagens skydd alltmera kringgås.

Men den brydsamma situationen är dock relativ.
Är inte hela mänskligheten re'n på fallrepet
som lyckats få naturen själv med allt dess liv
utrotningshotad genom mänskligt slarv,
inkompetens och misshushållning,
som dock den missbrukande mänskligheten
ej kan överleva utan?
Finlandssvenskarna är som utrotningshotat folk
i bästa sällskap med Amerikas indianer,
Söderhavets underbara polynesier
och tibetanerna, som Kina helst vill likvidera,
som om 60 års trakasserier och förtryck
med ständigt överväld mot tibetansk identitet och dess kultur
ej var tillräckligt, som om en slutgiltig lösning var av nöden,
vilket för oss till det andra världskrigets förintelse
med dess traumatiska problematik som lever än.
Vem vann väl någonting på det, och var det värt det?
Resultatet blev allenast,
att nu Israel är starkare än på två tusen år.

Kommentar:

”Bra att vi finlandssvenskar sprider informationen bland rikssvenskarna om utplåning av finlandssvenskarna som sker stadigt och konsekvent på politisk nivå. Vi är numera för få och totalt beroende av majoriteten som tycker det är för dyrt med två språk i landet.

Vi är inte hotade till livet, bara till vår identitet och vår rätt att tala vårt språk, Vi är ovälkomna i vår existens och utsatta för förnekande av vår rätt att känna oss som finländare. Vi är förtalade i historieskrivningen som parasiter samt bemöts på gatan med förakt: Stick till Sverige, ifall vi talar svenska, eftersom finnarna hör att vi kan finska. Rikssvenskarna förstår knappast detta eftersom finnarna inte spottar på dem för de förstår att rikssvenskar inte kan tala finska. – *Walborg*.

Alltid då och då kommer det ett nytt alarm om att ”svenskheten hotad i Finland igen!” och ”Nu inskränker de på svenskheten i Finland igen!” med mera, med mera, som en väckarklocka som plötsligt börjar ringa utan förvarning när den själv vill och när det är som tystast, men det är en välbehövlig alarmsignal som påminnelse om en ständigt aktuell och kritisk situation. När upprörda röster reagerar på signalen tillsätts det utredningar om problematikens senaste faser och nya frågeställningar, som alltid slutar på samma sätt: ”Det är lugnt. Bara fortsatt vara svenska.” Inga myndigheter i världen är lugnare på den punkten än de finska.

Det faktum som alltid segrar som argument är att svenskheten i Finland är en rikedom för Finland både kulturellt, etniskt och internationellt, precis som den ortodoxa minoriteten i Finland med sin egen lilla statliga ortodoxa kyrka vid sidan av den lutheranska. Inga minoriteter är mer värdefulla än de naturliga som alltid har funnits, och det gäller även finnarna och samerna i Sverige.

Vulkanprojektets fullbordan

Det var för drygt ett år sedan vi introducerades för denna möjlighet att publicera på eget förlag så att ens böcker rentav blev tillgängliga i bokform för vem som helst. Det kostar ingenting, men man måste göra hela arbetet själv. Efter precis ett år är hela projektet genomfört – sammanlagt 87 volymer, däribland främst 41 dramasaamlingar, 19 romaner, 10 samlingar reseskildringar och 5 diktsamlingar samt essayer, historiska arbeten och inte minst alla våra musikartiklar i fyra volymer. Det har varit ett intressant och stimulerande arbete, även om det inte gett ett enda öre (då vi inte velat lägga på något på priserna utan föredragit att ha böckerna tillgängliga till självkostnadspris), men det har ju inte kostat någonting heller. Bara det att ha samtliga verk färdigt tillgängliga i bokform för vem som helst var värt ett års arbete.

<https://www.vulkan.se/Profil.aspx?UserID=8127>

Säkert höjer flera på ögonbrynen inför det faktum att detta omfattande arbete inte gav ett öre i belöning, men vad skall man göra, när det inte fanns något annat alternativ, då alla Sveriges etablerade förlag och teatrar bara behandlat en som skit i 40 år som om man inte fanns, och då deras enda reaktion inför 40 års manuserbjudanden varit mördande likgiltighet?

De små och mer idealistiska förlag som faktiskt svarat positivt har alltid saknat ekonomiska möjligheter, varför man måste se kommersialismen som boven i detta fall: girighetens tillfredsställelse förlamar kulturen, som skrotas av kommersialismens inskränkta lagar när kulturen inte är självklart vinstgivande. Idealismen har ingenting i kommersialismens värld att göra, och därför har jag aldrig varit och kan aldrig bli affärsman.

Fler och fler övergår till nätet, då det i princip är gratis, även om det aldrig kan ersätta den tryckta boken. Man kan ju till exempel inte ta med sig datorn i sängen, att avläsa en skärm är mera ansträngande och tröttsamt än att läsa tryckta boksidor som man kan bläddra i, det är mycket svårare att hitta på nätet än att hitta i en bok, och så vidare. Det finns de fantasterna som påstår, att ”boken är död, länge leve pdf-en!”, men det är att ropa hurra innan man är över bäcken. Pdf kan komplettera boken och det tryckta ordet och utgör ett utmärkt komplement men kan aldrig ersätta dem.

Problemet är att böcker alltid kostar pengar, och endast på den punkten framstår det digitala alternativet som mera gynnsamt. I Göteborgs Skrivarsällskap brottas vi med det problemet att färre och färre medlemmar vill betala sin medlemsavgift allteftersom sällskapet blir mer och mer digitaliserat, och följderna av digitalismens billighet är att folk blir bortskämda och föredrar det digitala alternativet när det nu är gratis. Vem väljer inte gärna bort utgifter? Det är samma problem som *Fritänkaren* och många tidskrifter kämpar med, där allt fler övergår till att bli nättidningar. Hur billig *Fritänkaren* än är att framställa kostar den dock något, och vi går aldrig med vinst. Vi ber därför våra prenumeranter att meddela oss, om de vill sluta och övergå till det digitala, eller att fortsätta betala sina prenumerationsavgifter. 250 kronor är inte mycket för 9-10 nummer om året av kvalificerad kulturell rapportering från tidlöshetens domäner, och 350 för två år är ännu mindre. När inbetalningskort eller annan påminnelse bifogas tidningen betyder det att prenumerationen förfallit och behöver uppdateras...

Kalender, februari 2010

- 4 Martti Talvela 75 år.
- 5 Ole Bull 200 år.
- 6 Susanne Lanciai 60 år.
- 9 Mia Farrow 65 år.
- 10 Boris Pasternak 120 år.
- 18 Greta Scacchi 50 år.
- 21 Douglas Bader 100 år, legendarisk flygare.
- 22 Nicholas Monsarrat 100 år (*”The Cruel Sea”*)
- 23 Georg Friedrich Händel 325 år.
Peter Fonda 70 år.
- 25 Neil Jordan 60 år.
- 27 Mirella Freni 75 år.
- 28 Vincente Minelli 100 år.
Roman Maciejewski 100 år.
- 1 mars (22 februari enligt gamla stilen) *Frédéric Chopin* 200 år.

Resan trots allt, del 8: Toleransfrågan

Den stora händelsen i Danmark var att få träffa sin äldsta bror igen för första gången på 16 år. Han lämnade Göteborg med sin familj 1984 och var bosatt i Köpenhamn fram till för sex år sedan, när han flyttade till Los Angeles, Amerika, för sitt arbete där. Han var här nu för att förnya sitt amerikanska visum och planerade sedan att flytta för gott till Amerika, Los Angeles, med hela familjen. Äldsta dottern var redan där.

Jag frågade honom hur det kändes att vara tillbaka i Danmark efter så lång tid i Amerika, och jag föreställde mig att det måste vara lite grann som att gå in i en garderob. Han gav mig rätt – det var åt det hållet. Jag frågade honom var han kände sig hemma, om någonstans. Han svarade: ”I världen.” Han gjorde alltså ingen åtskillnad mellan några länder eller kulturer.

För Paola hade jag berättat om mina syskons och min mors engagemang i Scientology. Själv hade hon fått inbjudningar men tackat nej, då hon var nöjd med sig själv som hon var. Själv hade jag aldrig mera lagt ut en slant för rörelsen sedan 1969, då jag ännu var omyndig. Min far hade konsekvent alltid hållit sig utanför men ändå tolererat dess filosofi.

Efter sin skilsmässa hade Paola utsatts för intolerans av sina båda äldre systrar, som fortsatt umgås med hennes man men utan henne, medan hennes bror helt accepterat hennes situation som katolsk frånskild. I Danmark var debatten fortfarande het om Muhammed-karikatyerna, som endast muslimer förknippat med Muhammed personligen. ”Bomben i turbanen”, den mest anslående karikatyren, föreställde en anonym muslimsk terrorist – ingenting annat. Ingenting påstod att det var Muhammed, utom vissa muslimer som ville få det till en personlig kränkning, medan det bara var en saklig karikatyr och skickligt genomförd som sådan. I en berömd intervju av en dansk med Egyptens kändaste författare drog sig inte dansken från att vidröra de mest kontroversiella ämnen med honom, bland annat just fundamentalist-karikatyerna, men där gick gränsen. Även för denne helt liberale författare utgjorde karikatyerna en personlig kränkning av varje muslim, och han ansåg inte att det hade med tryckfrihetsdebatten att göra.

Toleransdebatten är alltid aktuell. Var går gränsen? Vad bör man tolerera, och vad får man inte tolerera? Svaret är enkelt. Allt är tillåtet och acceptabelt utom våld. Ingenting kan berättiga de muslimer som i islams namn tar till våld för våldets skull med oskyldiga som offer. Alla religioner bör tolereras till 100% så länge de är religioner och inte gör våld, men just där går gränsen.

Inom min familj förekommer det inga som helst relationsproblem fastän min mor och mina syskon är scientologer och jag inte är det. Vi är ändå helt öppna för varandra, och den ömsesidiga toleransen är total. I Verona är läget annorlunda. Jag känner mig inte helt accepterad och tolererad av mina katolska släktingar då jag inte går i kyrkan och betraktas som bara en enprocentig katolik, om ens det. Paola har problem med sina systrar för att hon som katolik har skiljt sig från sin man (och efter 24 års äktenskap), då kyrkan i princip inte accepterar skilsmässor utan tvingande skäl. Påvens yttringar i abortfrågan har inte gett honom några poäng, och kyrkans intolerans mot abort och preventivmedel förblir en knivig fråga, även om debatten gått framåt. En annan form av intolerans är det ofta förekommande fördömandet av celibatet, som dock måste respekteras om det är frivilligt, och som i synnerhet i våra befolkningsexplosionstider är vettigt och som katolska kyrkan och buddhismen har all heder och ära för. Som sagt, endast våld får aldrig tolereras. Är då abort våld? Naturligtvis, men om barnet är oönskat, om befruktningen varit ofrivillig, om modern är sjuk eller fostret redan är skadat kan ett kirurgiskt ingrepp vara berättigat för att eliminera ett värre lidande. Om modern själv vill abort måste hon få lov att få det, då ansvaret helt är hennes. Konsekvent abortmotstånd bara för principens skull är en löjlig absurditet, då varje fall är individuellt och kräver individuell utvärdering.

Min bror hade inga pensionärsproblem. Det var svårt att föreställa sig honom som pensionär, och han skulle minsann ha fullt upp med arbete för resten av sitt liv ändå. Vi verkar alla tre bröder vara hängivna arbetsnarkomaner, då min andra bror arbetar lika hårt fysiskt, som Marcus och jag sliter med ordets konkretisering. Det är omöjligt att säga vem som arbetar hårdast av oss, och den enda krisen i familjen är vår kusin Paolo i Verona som nu skall bli pensionär och som efter ett långt och hårt arbetsliv plötsligt inte har en aning om vad han skall göra.

Kontrasterna mellan Italien och Norden var alltså totala. I Italien rådde höstklimat med råväder och kalla vindar med stormregn, medan Skandinavien hade haft perfekt sommarväder genom hela april. Våren härskade suveränt med bokskogarna skimrande i guldgrön beslöjning som i gamla romantiska riddarsagor, och alla överarbetade sig med entusiasm, medan i Italien man inte visste vad man skulle göra med pensionen.

Paola var det lysande undantaget och resans utan jämförelse stora positiva överraskning, och det var bara en början. Vi mailade varandra redan dagligen. Men det skulle bli en positiv överraskning till...

(I nästa nummer: *Resans clou och avslutning.*)

Rekordresan, del 3: Utmaningar och frestelser, överraskningar och ödesavgöranden.

När jag andra dagen gick upp till Triund och fortsatte upp mot *Snow Line*, upptäckte jag för första gången hur lätt det kunde vara att ta sig upp till Chambapasset på 4400 meters höjd, bara drygt 1000 meter till. Vägen var spikrak, och vädret var idealiskt. Frestelsen blev oerhörd.

Jag talade med Lakka vid *Snow Line* om saken, och han bekräftade att det var lätt. Det kunde genomföras på fem timmar, upp och tillbaka. Men det låg snö där uppe, jag hade inga strumpor med mig och ingen tröja, vilket nog kunde behövas, och antagligen måste jag övernatta antingen hos Lakka eller vid Triund. Äventyret lockade. Jag lovade att fundera över saken och kanske genomföra den i morgon. Det skulle förlänga min vistelse i McLeod med minst en dag.

En annan frestelse i McLeod var Dan Browns femte roman "*The Lost Symbol*" som jag nu fann i tre olika bokaffärer för ganska olika priser. Minimipriset var 100 kronor, men den fanns bara inbunden, och den var stor och tung och diger, som en rejäl tegelsten. Där var ännu något att fundera över.

Mina egentliga sandaler hade ju strandat, och det reservpar jag hade med mig gav mig tyvärr skoskav. Det märktes tydligt på vägen ner den andra dagen, och en *trek* upp till Chambapasset skulle kanske kosta mina fötter blåsor. Moln seglade upp på himlen som ytterligare en varning.

När jag begav mig upp den tredje dagen lämnade jag tröja, strumpor och vattenflaska kvar – jag hade i princip gett upp idén. När jag kom upp till Triund var Lakka där – han var inte ens vid *Snow Line*. Det avgjorde saken. Jag gick inte längre. Jag skonade fötterna.

Dessutom bad min skomakare där nere sedan att få inspektera mina "nya" sandaler. Han påvisade genast flera sprickor i sulorna. Så var det med dem. Jag hade köpt dem begagnade och inte tänkt på att inspektera sulorna. De var kanske spruckna redan när jag köpte dem. De var klart odugliga för högre utmaningar i krävande bergsterräng. Hade jag tur kunde de till nöds hålla resan ut.

Jag tröstade mig med att köpa boken.

På måndagen var McLeod översvämmat av besökare. Varenda café och restaurang var överfulla, det var svårt att få plats, och man kunde som ensam till och med bli utkörd. När jag frågade vad som stod på var svaret, att alla dessa människor som kryllade överallt hade precis avslutat en *Vipassanasession* och mediterat bakom lyckta dörrar under påbjuden tystnad i minst en vecka, så de hade mycket att ta igen.

Efter återtåget från Triund den tredje dagen var det just inte mycket annat att göra än att omgående köpa biljett till Dehra Dun och Rishikesh. Jag fick den genast, en dålig plats nästan längst bak, men man skulle få komma iväg.

Vädret fortsatte dock vara idealiskt, och det var bara att njuta hela resten av dagen. Dalai Lama undervisade uppe vid den stora tibetanska barnskolan, men jag hade upplevt hans undervisning förut både här och i Ladakh, så jag var inte skyldig att delta. Turismen kryllade fortfarande överallt och kunde emellanåt bli pinsam, en fransman på det tibetanska *Gakyi* beställde en *Chop Suey* och fick en sådan som "inte var helt torr" varför han vägrade ta emot den, fastän den verkade hur läcker som helst. Hans flicka försökte få honom att acceptera den i alla fall, försäkrades att den var god, men han bara gick ut och drev den stackars värdinnan vansinnig. Så gör man inte.

Den goda nyheten gällde mina gamla strandade sandaler. Jag övervägde om jag skulle lämna dem kvar åt någon eventuell skodonsbehövande som kanske kunde restaurera dem, eller ta dem med mig som museiföremål. De hade ju åtskilliga historier att berätta genom åtskilliga reparationer. Bara för att ge dem en sista chans visade jag den brustna för min skomakare. Han lagade den genast: opererade bort det trasiga lädret, inplanterade nytt, sydde och limmade och bankade, och så var sandalen klar och redo för nya *trekkings*äsonger i Himalaya. Jag var nästan hågad att ändra min biljett, stanna en dag till och satsa på Chambapasset.

Sista Dharamsaladagens sista behållning var emellertid det litauiska par jag hade träffat uppe vid Triund. De hade rest i Ladakh innan de kom hit och härdat ut där så länge de kunde tills kylan blev för stark och hade en mycket svår nedresa från Leh som tog 29 timmar med allsköns incidenter på vägen som hör till, som punkteringar, brustna kardanaxlar, fientligt väder och annat sådant. De var alldeles unga och tämligen nygifta och var kanske ute på ett slags bröllopsresa. De var med i *Facebook* och hade över 200 vänner, så vi kunde hålla kontakten den vägen, i synnerhet som de ämnade sig i samma riktningar österut som jag. Jag hade först gissat att de var från Polen eller Tjeckien, men de berättade mycket intressant, att det fanns tydliga gemensamheter i litauiskan och sanskrit. Också i grekiska, latin och ryska kunde man ju skönja spår av sanskrit, men i litauiskan skulle det vara extra tydligt.

Jag hade haft förträffligt god aptit hela tiden i Manali och Dharamsala, men så fort jag lämnade Dharamsala tycktes den försvinna totalt. Antagligen hade det med nedstigningen från 2000 till slättlandsnivån att göra. Ändå var resan till Dehra Dun och Rishikesh inte värre än vanligt. Visst var den ohyggligt påfrestande och tröttsam, hela kalla natten i skakande skallrande buss där fönstren oavbrutet gick upp av sig själva och blåste en i ansiktet och nacken, så att man blev långt mer än bara blåst; men jag hade gott sällskap hela vägen, mest tibetaner. Förr hade det alltid funnits västerlänningar med ombord på dessa primitiva nattskräckfärder, men sedan det senaste året hade jag nästan alltid funnit mig ensam västerlänning i en statlig lokalbuss. I Dehra Dun hade jag rentav turen att genast finna bussen vidare till Rishikesh, så att jag var där redan vid 12 efter bara 16 timmars resa.

Där avgjordes mitt öde. Mitt gamla stamställe Rishilok väntade en större grupp i morgon, så jag kunde bara stanna en natt. Vilde jag stanna längre måste jag byta till ett rum mer än dubbelt så dyrt. Det var första gången jag mött ett sådant problem i Rishikesh.

Men det var lika bra, för det var alldeles för varmt i Rishikesh, ännu varmare än förra året, så att man inte alls kunde sitta ute under dagen.

Småningom gick genom en sen frukosts intagande låglandsillamåendet över, så att man kunde börja aktivera sig igen och börja ta sig över Ganges för att på andra sidan meddela i *Facebook* att man skulle vara avkopplad i bergen en vecka eller så, och framför allt kunde man ju se det friska perspektivet an att snarare än väntat få vara uppe bland bergen igen.

(I nästa nummer: *Krisen i Rishikesh, den långa svåra vägen till Auli, och seger.*)

Resan till Phuktar, del 5: Zanskarproblem.

Varje år uppstår det nya Zanskarproblem av en helt annan natur än de föregående årens. I år råkade Dalai Lama bege sig samtidigt som jag till Ladakh, det hade hänt förut, det var inte alls märkvärdigt, men i år skulle han dessutom till det avlägsna klostret Lingshed för att där gå i *retreat* och hålla föreläsningar. Han kom till Ladakh den 10 augusti, dagen före min avresa, och avreste till Zanskar den 15-e, samma dag som jag

ankom till Ladakh, för att stanna där till den 21-a. Följaktligen hade alla bussar och jeepar till Zanskar från Ladakh mobiliserats till den 15-e för att återkomma den 23-e, för alla som ville vara med på hans pilgrimsresa. Följaktligen gick det inga bussar eller jeepar till Zanskar från Leh mellan den 15-e och 23-e. Jag hade hoppats komma iväg till Zanskar den 18-e. Det var hopplöst. Alla tåg hade gått på en gång den 15-e, och det fanns inga kvar.

Ändå försökte min trogne guide och agentvän Skarma göra vad han kunde för att uppamma ett fordon, men alla de hjältemodiga försöken misslyckades. Till slut hade jag inget annat val än att pröva på en utväg som jag aldrig provat tidigare: att ta bussen till Kargil och där försöka finna ett annat fordon till Padum.

På busstationen hänvisade de mig till poloarenan, där det någonstans skulle vara möjligt att köpa en biljett till Kargil, men poloarenan med omnejd var ett väldigt komplex. Naturligtvis hittade jag ingenting. Vid ett kontor av något byråkratiskt slag, slutligen, där ingen var villig eller kompetent att hjälpa mig, dök min unge värd från *Alimjan Guest House* plötsligt upp som en räddare i nöden. Han visade mig på en buss som stod ensam helt utanför alltihop. Jag begav mig dit, och där kunde jag köpa en biljett till Kargil för 250 rupier klockan 5 följande morgon.

I backen stötte jag ihop med mina tre eviga polacker. De hade nu organiserat sig för ett mycket ambitiöst program. Andrzej och Matusja skulle bege sig till Nubradalen, medan Ella skulle bestiga Stok Kangri (6100 meter), Ladakhs högsta berg. De hade inte erfarit några höjdproblem alls. Ella frågade mig om jag ville hänga på, medan de andra två ville ha mig med till Nubra, och visst var båda företagen frestande, men jag var redan bergetagen av Zanskar. Vi lovade dock att hålla kontakten och, om möjligt, att ses igen när jag kom tillbaka.

En ung tyska ankom till *Lung Snon* som hade bott där också för två år sedan, varför vi då måste ha träffats, men vi kom inte ihåg varandra. Hon hette Birgitta med svensk stavning, vilket var mycket ovanligt som tyskt namn.

Så var där Walter, en högväxt och bullrande holländare som inte förstod någonting av buddhismen, som jag därför inte kunde förklara för honom någonting om. Ett medelålders israeliskt par hade kunnat vara vänner till mina israeliska vänner från förra året, men de höll sig för sig själva. De pensionerade svenskorna Eva och Birgitta hade redan varit i Ladakh en månad och gjort den berömda "*baby trek*" från Likir till Themisgang på tre dagar, vilket de upplevt som rena tortyren. Det såg inte ut som att jag skulle hinna med Themisgang detta år, men allt var fortfarande möjligt.

Under eftermiddagen gjorde jag ett nytt försök att hälsa på min gamle vän överste Wangdus högst upp i dalen, men han var fortfarande inte hemma. Allt var låst och alla gardiner fördragna. Han kunde mycket väl vara i Zanskar, då han var engagerad i Dalai Lamas familj.

Helena Norberg-Hodge var i Leh sedan en månad men förkyld. Många var förkylda efter sommarens osedvanliga hetta utan regn. Jag hade inte möjlighet att besöka "*Women's Alliance*" denna gång, men hon var kanske ännu kvar och friskare när jag kom tillbaka.

Det blev naturligtvis en sömnlös natt i vanlig ordning, i synnerhet som min klocka ibland inte gick. När man vaknade till någon gång då och då måste man därför springa ner emellan för att kolla receptions-klockan, men just denna natt höll min klocka hela tiden.

Klockan 4 fick man knalla iväg tvärs genom staden till bussen vid poloplan. Den avgick punktligt, men tyvärr var det en videobuss, och jag upptäckte videotelevisionen med en obeskrivlig fasa. Lyckligtvis skonades passagerarna till efter klockan 8, men sedan brakade helvetet löst med grälla showfilmer och utslitna högtalare som mest bara brötade på med mycket oväsen. Dessutom hade jag bredvid råkat få bussens största och bredaste passagerare, en gubbe som hade behövt tre säten, varför vi som satt på ömse

sidor om honom fick ungefär bara ett halvt säte var. Dock hade jag åtminstone fått fönsterplats.

Vädret var mulet och trist, och vi ankom till Kargil efter denna tio timmars resetortyr klockan tre. Där började problemen.

I Kargil rådde nämligen samma problem som i Leh: alla bussar, jeepar och fordon för trafik till Zanskar var redan där för Dalai Lamas skull. Därför gick det inga jeepar eller bussar till Padum denna dag, fastän det annars alltid gick regelbunden trafik dit.

Det var inte bara jag i bussen som skulle till Padum. En äldre lokal herre hade med sig hela sin trekkingutrustning för en *trek* från Padum till Darcha med tält och kistor, ryggsäckar och eldstäder, tältstolar och matförråd, som fyllde hela busstaket. I Kargil kom han inte ett steg vidare.

Några andra skulle också till Padum. Vi var omkring ett halvt dussin. En privat busschaufför ställde upp med sin minibuss med 16 platser, men den kunde omöjligt fyllas, varför det skulle bli dyrt för var och en. En annan möjlighet uppenbarade sig genom en jeep med flak, som kunde vara billigare. Hårda underhandlingar följde.

Ej heller stannade bussen vid den vanliga busstationen utan vid en helt annan för privat busstrafik, där vi var helt vilse. Fem passagerare skulle vidare till Srinagar, men det fanns inte ens någon buss till dem förrän följande kväll. Ej heller gick det att hitta till centrum från denna fälla utan återvändo, och jag gick vilse totalt. Det enda hotellet i närheten erbjöd ockerpriser, 300 för ett sjaskigt rum med toaletthål i korridoren, men vi lyckades få ner det till 250. Kort sagt, vi var hopplöst strandsatta i en prekär situation.

Jag lyckades dock omsider hitta tillbaka till den trivsamma tibetanska restaurang där jag tillsammans med Hasso och Margrethe från Graz hade haft en så angenäm middag i fjol. I Mulbek hade vi också passerat den alldeles särdeles inbjudande hotellrestaurangen "Janson's", ett namn som måste sticka varje skandinav i ögonen, ehuru dess ägare knappast är skandinav ens om han råkar heta Janson.

(I nästa nummer: *Resan till Zanskar.*)

Nya lektioner i Zanskar, del 15: Alchi – och sedan?

Hos min familj i Themisgang bodde även en konfys äldre fransman som tydligen talade mycket dåligt engelska. Förgäves försökte jag få till stånd någon konversation med honom, men han verkade inte intresserad, och allt jag sade måste jag repetera innan han fattade. Han tyckte inte om Alchi, medan jag måste berömma det om inte för annat så för dess sköna landskaps skull, som han tydligen inte hade sett.

Vi satt på samma buss från Tingmosgang men kändes inte längre vid varandra, om han alls märkte att jag stigit på bussen.

Förra året hade Alchi inneburit den svåra resekrisen, där jag fått ta till sängen utslagen i lunginflammation, så det var med viss bävan jag återkom och för säkerhets skull lämnat till sist.

Det visade sig vara vackrare än någonsin, och jag blev väl emottagen som stamgäst på gamla "Lotsava", där jag fick ett fint ljust och rent rum med utsikt för bara 200. Därtill fanns det vattenklosett med dusch (kall) i badrummet plus, hör och häpna, tvål och handduk! Vilken lyx! Därmed kunde jag faktiskt komma ren tillbaka till Leh i morgon.

När jag inledde min Alchi-dag med en kopp te vid busstationen dök plötsligt en gammal vän upp. Det var min värd från "Choskor", där jag alltid bott under mina första sex besök här. Förra året hade han stängt sitt ställe för att överlåta det till ett företag på två år, vilken tid skulle utlöpa detta år, varefter han skulle öppna igen och återgå till 'business as usual'. Sanningen att säga föredrog jag mitt nya hem "Lotsava" med Alchis bästa restaurang. Problemet i år var bara det att kocken hade stuckit, så restaurangen hade upphört tills vidare.

Det var mycket sådant på gång i Ladakh på grund av drastiska förändringar. På bara sex år hade Norbu i Likir byggt åt sig två nya hotell och låtit riva det gamla, som varit bäst. I Themisgang hade något drastiskt hänt med min familj, den vackraste dottern var inte där längre, som jag varit mycket god vän med, utan ersatt av en grov och beskäftig slyna som inte ens kunde laga god mat men kryddade ihjäl den, som om det skulle hjälpa mitt magproblem. Även i Leh och Tia var en yngre dotter i min värdfamilj, den vänaste, spårlöst försvunnen utan förklaring medan bara den fula var kvar. Vad var på gång egentligen?

Likväl var Alchi övervägande positivt. Jag kunde återhämta krafterna med att vila och äta upp mig i någon mån, där det att få tvätta sig var den avgjort största njutningen.

I Leh väntade bara chocker, så att man hade gett vad som helst för att få stanna en extra dag i det sköna idylliska Alchi. Den kinesiska skräck- och folkmordsolympiaden var över med värre eftersmak och bestående intryck än Berlinolympiaden 1936, som framstod som en oskyldig tillställning mot de pågående kinesiska folkmorden särskilt i Öst-Turkestan, där halvvannan miljon uighuriska kvinnor evakuerats för att sättas i tvångsarbete utan lön i Kina och tvångsgiftas med kinesiska män med avsikten att dessa sedan skulle flytta till Öst-Turkestan för att gradvis ersätta den uiguriska befolkningen med kinesisk – långsiktig etnisk rensning. Då uighurerna i sitt eget hemland redan var förslavade och berövade alla mänskliga rättigheter hade de ockuperande kineserna där redan en dubbel nativitet mot uighurerna. Inte konstigt då att fler och fler uighurer sökte sig till Al Quaida och tränade sig för ständigt värre terrorattacker inne i Kina.

I Indien hade en miljon hinduer i Bihar gjorts hemlösa av monsunöversvämningarna, medan oroligheterna i Kashmir blev värre med nya bombdåd bland oskyldiga. Samtidigt gick president Bush från klarhet till klarhet fast motsatsen: uppträdde full vid Pekingolympiaden, har brutit alla överenskommelser mellan Reagan och Gorbatsjov som då avslutade det kalla kriget som han därmed gör allt för att starta på nytt utan anledning, ger FBI samma befogenheter som KGB på sin tid och gör allt för att etablera en järnhård fascistdiktatur i republikansk förklädnad med militären, FBI och CIA som ryggrad för att förvandla USA till en stalinistisk terrorstat, där Guantánamo bara var inledningen och ett föregångsexempel. Kort sagt, Bush måste dras inför rätta innan det är för sent, då han gick för långt från början och ingenting hittills lyckats stoppa honom från att gå hur långt som helst. Till och med KGB-Putin framstår som en mera kompetent politiker.

Efter mitt metaboliska sammanbrott i Themisgang var frågan om jag alls skulle orka med ännu en tre dagars utflykt till Nubra, men jag förhörde mig i alla fall om möjligheterna. Min gode reseagent föreslog att jag skulle ta bussen – det vore billigast. Han hade alltid försökt ordna åt mig de billigaste alternativen. Det skulle gå en på torsdag och komma tillbaka på lördag – på måndag senast måste jag återanträda resan söderut mot Manali. En annan agent erbjöd mig en jeep tillsammans med två fransoser och en italienare. Det skulle bli dyrt, men fördelen skulle vara den att man fritt skulle kunna fotografera. Jag höll båda möjligheterna öppna. Det tredje alternativet var att ta hänsyn till mina metaboliska problem, stanna hemma och vila och fara tillbaka till Manali tidigare, där det högre lufttrycket alltid återställde ordningen i kroppssystemet.

Med tanke på Nubraalternativet var det ändå bra att jag inte stannat en dag extra i Alchi. Hade jag gjort det hade det tredje alternativet varit det enda.

(I nästa nummer: *Krisen.*)

Den lugna stormresan, del 13: Varmt välkomnande i Pelling.

I Gangtok kom jag bort igen. Glenarys konditori fanns inte kvar, och jeepstationen för jeepar till västra Sikkim hade flyttats liksom dem till Darjeeling och Siliguri.

Följaktligen måste man gå igenom hela staden flera gånger bara för att hitta sin jeep. När jag äntligen fann den var det sent, och jag fick en dålig plats.

Ej heller kunde jag finna något *Internet Café*. När jag slutligen vände mig till turistcentret och fick instruktioner och fann ett var det strömavbrott. Jag var helt väck i Gangtok.

Till slut hittade jag en tibetansk restaurang som kunde göra en riktig *Thenthuk*, min tibetanska älsklingsrätt. Det kunde annars bara *Kunga* i Darjeeling och tibetanerna i Dharamsala. Men utanför på gatan bråkade och skakade och förde grävmaskinerna ett infernaliskt oljud denna söndag, då hela gatan skulle läggas om, i enlighet med den hårda takt i vilken Gangtok förändrades drastiskt från dag till dag. Jag kommer hit bara en gång i året, och varje gång är allt nästan fullständigt förändrat.

Jeepen till Pelling tog den utsägligt vackra vägen över Rawangla, men längst bak i jeepen ovanpå bagageluckan inklämd mellan tre andra såg man naturligtvis ingenting utanför utom vägrenarna, och dessutom förstördes den eventuella naturupplevelsen fullständigt av att chauffören under hela vägen spelade den vidrigaste tänkbara dunka-dunk-musik med jordbävningvolym. Lyckligtvis hade jag öronproppar med mig på denna resa, som jag demonstrativt applicerade när han satte på *hard metal tecno* med vrålände röster utan någon melodi. Lyckligtvis stannade jeepen för en rast strax efter Rawangla, och då passade jag på att tilltala honom. Jag undrade om han skulle kunna tänka sig att sänka volymen bara litet. Han förstod inte engelska, så min medpassagerare översatte för honom. Följden blev, att han stängde av stereon fullständigt. Tydligt vill dessa rockhjärntvättade fördummade hörselbedövade skvalmusiksfantaster kunna spela för högsta volym, eller annars får det vara, som om meningen med all musik bara var volymen. Jag var lycksalig, och resten av den 14 mil långa jeepresan längs omöjliga vägar var räddad.

Vi var tolv personer i jeepen, men in till Gangtok från Phudong hade vi varit tretton. För att komma in i det bakersta baksätet måste man vika ner en stol i det främre baksätet. Detta är bökigt om man är många som sitter och trängs. För att göra det lättare valde därför vissa sikkimeser, som skulle in och ut från det bakre baksätet, att ta vägen genom fönstret, om de var tillräckligt små. Vissa var inte det, men de som var det (typ 160 cm) var faktiskt akrobatiskt skickliga på att klämma in sig och ut sig genom det lilla bilfönstret.

Som vanligt kom vi fram till Pelling precis i mörkningen efter fem. Utanför mitt stamställe Garuda brann en eld på gården. Min värd satt där. Han kände genast igen mig och bad mig sitta ner och värma mig, vilket jag gärna gjorde.

Emellertid var det gamla Garuda, det äldsta hotellet i Pelling, helt ombyggt. Därmed hade exakt ingenting i Sikkim varit det samma för mig som tidigare år. Precis allt hade drastiskt förändrats. Hela innanmätet i Garuda var ersatt av nya större rum, den gamla kajsiga restaurangen var borta och ersatt med en ny, mitt gamla dormitorium fanns inte kvar medan det nya hade badrum och samma pris som förut. Två extra våningar var i färd med att byggas uppåt.

Jag beställde genast Garudas berömda specialitet stekt potatis med stekta tomater, som också den hade bytt namn till "*Pota-toma-onion-saucy*". Den påfanns vara lika läcker fortfarande trots benämningens ansiktslyftning. Naturligtvis saknade jag dock den gamla restaurangen, där jag mött Håkan Hjälmsström första gången 1998 och dit Lama Yonda brukade komma med några lärjungar till Nehrus födelsedag den 14 november och bjuda dem på öl. Man satt mera tillsammans i den gamla restaurangen om dock den nya var varmare och elegantare.

Jag hade knappast vågat hoppas på att Johannes skulle dyka upp. Han hade meddelat per mail att han skulle försöka genskjuta mig i Pelling, annars fick det bli i Darjeeling efter den 20-e, men han dök upp här som på beställning. Vad vi talade om denna gång dokumenterar jag i en annan form denna gång, då det blev så vidlyftigt, men det är möjligt att jag även sammanställer det i ett kapitel för sig i efterhand.

Jag delgav honom min nya svaghet i och med tandkrisen och frågade honom om han kände till någon alkoholbutik i Pelling. Det gjorde han, så jag var räddad – i morgon, ty det var än så länge söndag. Jag kunde knappt tugga alls på vänstra sidan, och hela dagen under dess jeepresor hade jag massivt masserat det sjuka området. Liksom med migrän vandrade det ömma stället omkring och skiftade ständigt former men blev långsamt bättre, då jag aldrig upphörde att utsätta det för behandling.

Vi gick faktiskt ner dit till alkoholbutiken då han ville visa mig var den låg, och vi behövde sträcka på benen. Det var söndag kväll, och den var öppen! En förtjusande flicka erbjöd generöst massor av whisky och rom i nästan obegränsat utbud och variationer i både hellitrar, halvlitrar och kvarter, och det var märkvärdigt billigt: en kvarts bästa sikkimesisk rom för bara 35 rupier (knappt 6 kronor)! Min traditionella Martiniflaska från flygfältet i Göteborg var nästan helt utsupen, så mitt medicinförråd var räddat – och kanske också tanden. Johannes erinrade mig om hur han för länge sedan i Kalimpong hade rått mig att inleda och avsluta varje dag med en nyttig medicindos whisky, ”men,” tillade han, ”jag visste inte att du numera mest nyttjade whisky bara mot tandvärk.” Det lät på honom som om detta i hans ögon var en förnedring av god whisky och ett oanständigt slöseri. Om han tyckte så gav jag honom rätt.

(I nästa nummer: *Yuksomfrågan.*)

Min vän Abasverus, del 95: Madame Blavatsky

Jag sökte upp henne egentligen bara i akt och mening att kunna bilda mig en uppfattning om hur mycket hon menade allvar och hur mycket hon var en bedragerska, om de vägde jämnt eller om någon motivation fick den ena sidan att väga tyngre. Ingen kunde ta henne helt på allvar, det var det enda absolut säkra med henne, medan ingen heller helt kunde avspisa henne som förryckt fantast, hur mycket som än pekade i den riktningen.

Hon hörde till dessa få och intressanta kvinnor som resolut tog avstånd från allt sexliv och det på ett tidigt stadium, när hon lämnade sin 24 år äldre man fyra månader efter sitt bröllop utan att det blivit något av äktenskapet och reste utomlands för att aldrig mera träffa honom, varvid hennes vilda äventyrliv framför allt på resande fot över alla världens kontinenter tog vid, tills hon slutade i England. Hennes flicknamn var i själva verket von Hahn, eller som det skrevs på ryska, Gan, medan Blavatskij, viceguvernören av Yerevan, var en fullständigt ointressant medelålders medelmåtta, så ur den synpunkten var hennes ensidiga skilsmässa helt begriplig, då hon var motsatsen: äventyrslysten och spirituellt ytterst vaken och aktiv, så att hon ganska snart gjorde charlataneriet till sitt professionella yrke, som hon behärskade fullständigt.

Det var när hennes gigantiska bokverk ”Den hemliga doktrinen” i ett oöverskådligt antal band kom ut 1888 som jag höjde på ögonbrynen och satte på mitt program att försöka gå till rätta med henne. Jag fick en dag chansen, och hon var mer än villig att bjuda på ett längre intimt samtal med mig, då hon även av någon anledning var intresserad av min person, som hon inte visste något mera om än att jag var en superdoldis inom ockultismen. Så snart hon såg mig kände jag mig fullkomligt genommönstrad, som om hon röntgade min själ, men samtidigt märkte jag hur hon genast gick bet på mig. Jag var inte en vanlig lycksökare, som hon vid detta skede var så överväldigande ansatt av från hela världen, så att hon tvingats lära sig att direkt vid första mötet sovra ut dem som inte hade något att komma med. Jag hörde tydligen inte omedelbart till denna kategori.

”Ni har kommit för att ta reda på om jag är en bluff eller inte,” sade hon oberört och nästan sakligt, fastän hon var världens mest osakliga kvinna. ”Vad får er att tro att jag är en bluff?”

”Ursäkta mig, madame, men alla världens vetenskapsmän är överens om att ni inte kan vara någonting annat. Se snarare mitt besök hos er som ett försök från min sida att ge er en chans.”

Då log hon, och då insåg jag genast att hon var räddad, ty hon hade humor.

”Skall ni då kunna försvara och upprätta mig inför alla den krassa världens bigotta och inskränkta dödliga pedanter?”

”Det räcker fullkomligt för min del och kanske för er egen om jag kan upprätta er inför mig själv.”

”Vad tvivlar ni på?”

”Ursäkta mig, men nästan alla era påståenden i hela er ”Hemliga doktrin” är omöjliga att vare sig bevisa eller vederlägga, då ni rör er med verkligheter utom räckhåll för verkligheten, då ni till exempel tvärsäkert hävdar, att det funnits civilisationer före vår egen för hundra tusen år sedan som gått under utan att lämna ett spår efter sig, vilket ni ju lugnt kan påstå eftersom de verkligen inte lämnat något spår efter sig, om de existerat; men hur kan ni då veta att de existerat, så att ni kan påstå det så tvärsäkert? Min livslånga erfarenhet har framför allt lärt mig det, att det finns ingenting vanskligare än tvärsäkerhet, då ingenting någonsin kan vara fullkomligt säkert.”

”Ni är en klok man. Men då ni är så klok måste ni ju vara bekant med reinkarnationsförhållandet, och att det finns otaliga människor som kan minnas tillbaka i tiden genom hur många tidigare inkarnationer som helst utan ände, tills de i den avlägsnaste möjliga forntid i någon annan värld kommer fram till, att deras ursprung var Gud. Först där tar evigheten slut bakåt. Mina minnen av Lemuria är helt enkelt oförnekliga, då de är reella minnen.”

”Men vad vill ni åstadkomma med att skapa denna nya mytologi?”

”Alla mytologier hade någon verklighetsbakgrund. Annars skulle de inte ha kommit till och ägt bestående. Ett av mina syften med att föra fram dessa hågkomster är att varna världen för den väg som den nu beträder, som bara pekar mot samma undergång som de tidigare civilisationernas för hundra tusen år sedan. Industrisamhället är en parasitsjukdom på naturen som bara kan leda till dess egen undergång, och risken är att det tar hela naturen med sig. Det har aldrig funnits något onaturligare och sjukligare i vår värld. Förgiftningen av naturen och haven har bara begynt, men den kommer att oavlatligt accelerera så länge den håller på, och om mänskligheten inte stoppar den i tid måste mänskligheten gå under, åtminstone större delen. Det kan som alltid bli någon rest som överlever, typ Noaks ark, men varför över huvud taget riskera en ny syndaflod, hurdana former en sådan än skulle kunna ta sig? Mänskligheten är illa ute, och jag vill rädda den. Så enkelt är det.”

”Och därför grundar ni en ny religion som vill förena kristendomen med buddhismen och hinduismen, så att denna skall kunna frälsa världen...”

”Det är en satsning på det sunda förnuftet, ingenting annat. I grund och botten är buddhismen och kristendomen världens enda vettiga religioner, och kristendomen har helt klart sina rötter i buddhismen. De har alltså mycket gemensamt, och det gäller att återfinna deras gemensamma kärna, ta den till vara och föra fram den, som den enda levnadsfilosofi som kan föra ut mänskligheten från dess träsk av antingen förryckt fanatisk vidskepelse och övertro eller den krassa materialismens dödlighet och själsförgiftning. Är det något fel i det? Har jag fel?”

”Ingen kan påstå att ni har fel. Problemet är att så få förstår er. Jag är en av de ytterst lyckliga få. Svårigheten att förstå er tillkrånglas ytterligare genom era missgrepp, när ni tillgriper enkla magiska tricks för att fånga allmänhetens intresse och imponera på massorna, charlatanerier som vem som helst kan genomskåda, och som måste inverka menligt på er trovärdighet.”

”Jag vet. Jag gör inte sådant längre.”

”För att inte tala om ert narkotikamissbruk.”

”Vad tänker ni på då?”

”Hela världen vet att ni röker hasch. Ur detta faktum drar hela den vetenskapliga världen den slutsatsen att alla era uppenbarelser, idéer, visioner och förkunnelser bara är hallucinationer och andra drogdrömmar.”

”Min vän, dricker ni inte vin?”

”Jo, ibland.”

”Då vet ni väl att vinet stimulerar själen och därmed även hälsan och kroppen. Det är samma sak med alla droger som har den inverkan att själen blir medveten om att hon inte är den kropp hon bor i, vilket är enbart hälsosamt, ty den insikten gör en medveten om evigheten och det eviga liv som i princip allting levande har. Jag propagerar inte för drogmisshandling, men det är bara dumt att förbjuda, förkasta och fördöma allt bruk av stimulantia inte minst när det bara intages i medicinska doser. Överdoser är alltid dumma, även om det finns de som påstår att det inte kan finnas någon överdos av något, varför många sådana tar sin överdos och dör. Till och med jag medger att det är dumt. Men för medicinskt bruk är all stimulantia enbart av godo, så länge människan själv upplever sig må gott därav. Det är lika enkelt som med mat: allt som är gott är nyttigt, medan man själv känner när något inte är bra, och då är man inte så dum att man tvingar det i sig. Ja, jag har rökt mycket hasch och mått gott därav. Det erkänner jag, det skäms jag inte för, utan tvärtom har det bara gjort mig gott. Därmed är det inte sagt att alla måste må lika bra därav som jag. Vad som är drogmisshandling för en människa är det inte för en annan – varje enskild människa måste själv finna ut sin egen lämpliga dosering av vad hon behöver och tål och inte tål. De som fördömer mig för mitt bruk av stimulantia är korkade i skallen och vet inte vad de talar om.”

”Tack för detta, madame Blavatsky. Det var allt vad jag ville veta.”

”Vad ville ni veta?”

”Om ni var en bedragerska eller inte, om ni menade allvar eller inte. Nu vet jag att åtminstone ert uppsåt är gott, vilka uttryck det än tar sig. Jag har bara att önska er lycka till i fortsättningen.”

”Ni är hjärtligt välkommen att delta i vårt teosofiska arbete.”

”Tack, men jag föredrar att vara observatör.”

”Gott, min vän. Observera oss noga, och avge sedan vittnesmål om oss och vår verksamhet för framtiden innan den slocknar.”

Hon var uppriktig. Det rådde inget tvivel om den saken. Hennes stora uttrycksfulla om dock något simmiga ögon (efter många års haschmissbruk) intog mig fullständigt med hela mitt väsen, som om hon aldrig ville glömma mig. Men jag tror snarare att hon memorerade sig min personlighet för att kunna känna igen den utan svårighet nästa gång vi skulle mötas.

www.fritenkaren.se

<http://hem.fyristorg.com/aurelio>

<http://www.flickr.com/photos/lanciai>

<http://clanciai.webblogg.se>

<http://www.poeter.se/poetHome.php?writerId=7222>

<http://www.poetbay.com/poetHome.php?writerId=1057>

<https://www.vulkan.se/Profil.aspx?UserID=8127>

<http://issuu.com/lanciai/docs/>